

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/146/2024
Identifikačné číslo spisu:	6119422980
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6119422980.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti EOS KSI Slovensko, s. r. o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s. r. o., Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanej K.G. C., narodenej XX. Z. XXXX, Č. XX, XXX XX Č., o zaplatenie 3 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 13Csp/15/2021, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. apríla 2024 sp. zn. 14CoCsp/22/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) výrokom I. potvrdil (v poradí druhý) rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“) z 20. apríla 2023 č. k. 13Csp/15/2021-212, ktorým zamietol žalobu žalobkyne o zaplatenie 3 000 eur spolu s príslušenstvom titulom nesplatenej istiny poskytnutého úveru a ktorým rozhodol, že žalovaná nemá nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni. Žalovanej voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II.).

1.1. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že 10. februára 2016 uzatvorila ZUNO BANK AG, Rakúska republika, konajúca prostredníctvom ZUNO BANK AG, pobočka zahraničnej banky, IČO: 36 867 594 ako veriteľ (ďalej „pôvodný veriteľ“) a žalovaná ako klient - dlžník zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalovaná čerpala spotrebiteľský úver vo výške 3600 eur za nasledovných podmienok: doba trvania zmluvy 72 mesiacov, úroková sadzba 14,90 % ročne, výška RPMN 15,94 %, výška priemernej RPMN 15,37 %, počet splátok 72 á 75,93 Eur, termín konečnej splatnosti 72 mesiacov od prvej anuitnej splátky v zmysle amortizačnej tabuľky. Podľa čl. 6.2 zmluvy ZUNO je oprávnená vyhlásiť splatnosť pôžičky prostredníctvom doručeného písomného oznámenia, ak sa žalovaná dostane do omeškania s úhradou jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace a bola na zaplatenie vyzvaná v lehote

podľa platných právnych predpisov. Na základe zmluvy o predaji časti podniku z 02. júna 2017 uzatvorenej medzi ZUNO BANK AG ako predávajúcim a Tatra banka, a.s. ako kupujúcim sa s účinnosťou od 02. júna 2017 novým veriteľom žalovanej stala Tatra banka, a. s.

1.2. Poukázal na to, že podľa tvrdení žalobkyne, aj v zmysle platobnej histórie sa žalovaná dostala do omeškania so splácaním úveru. Podľa platobnej histórie splátku splatnú 20. marca 2017 a nasledujúce žalovaná neuhradila, v dôsledku čoho ju Tatra banka, a. s. listom z 19. júna 2017 vyzvala na úhradu dlhu vo výške 261,98 eura v lehote 7 dní od doručenia tohto listu. Následne listom z 20. júla 2017 Tatra banka, a. s. vyhlásila splatnosť úveru dňom doručenia tohto oznámenia. Zároveň vyzvala žalovanú na úhradu pohľadávky z úveru (3 437,74 eur) k 19. júlu 2017. Prvoinštančný súd mal za preukázané, že Zmluvou o postúpení pohľadávok zo 06. septembra 2018 uzatvorenou medzi Tatra banka, a.s. ako postupcom a EOS KSI Slovensko, s. r. o. ako postupníkom, postupca postúpil na žalobkyňu pohľadávku voči žalovanej vo výške 3 198,70 eura s príslušenstvom. Predmetom konania je potom pohľadávka, ktorej zaplata sa žalobkyňa domáha ako postupník pôvodného veriteľa - banky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v nadväznosti na ktorú okolnosť preukázanie aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne a platného postúpenia pohľadávky súvisí so splnením podmienok určených v § 17 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“) v spojení s § 53 ods. 9 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), § 565 OZ a v § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“).

1.3. Súd prvej inštancie skúmal, v akej časovej súvislosti boli výzvy v zmysle § 53 ods. 9 OZ v spojení s § 565 veta druhá OZ zaslané žalovanej a či pohľadávka bola zosplatnená postupom podľa Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že ak sú splnené podmienky na predčasnú zosplatnenie pohľadávky veriteľa zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 565 veta prvá OZ, a § 53 ods. 9 OZ, musí veriteľ dodržať aj ustanovenie § 565 veta druhá OZ a svoje právo vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru uplatniť do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, ktorá však v nadväznosti na podmienky podľa § 53 ods. 9 OZ bude nasledovať po uplynutí 3 mesiacov od omeškania splátky, pre ktorú má veriteľ vyhlásiť predčasnú splatnosť. Ak uplynuli 3 mesiace omeškania dlžníka so splátkou, tak bezprostredne po tom, ako uplynuli, môže veriteľ až do najbližšej nasledujúcej splátky vyhlásiť predčasnú splatnosť spotrebiteľského úveru, inak nemôže pre túto splátku vyhlásiť úver za predčasne splatný. Môže toto právo využiť opätovne za rovnakých podmienok (§ 53 ods. 9 OZ), ak sa dlžník dostane do omeškania nezaplatením ktorejkoľvek ďalšej splátky. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná poslednú úhradu vykonala pred zosplatnením 20. marca 2017, započítanú na splátku splatnú dňa 20. februára 2017, t. j. splátku splatnú 20. marca 2017 a nasledujúce neuhradila, potom zaplatila ešte 19. júna 2018 sumu 5,08 eura a 16. novembra 2017 sumu 11,39 eura. V súvislosti s vyhlásením predčasnej splatnosti úveru žalobkyňa predložila upozorňujúcu výzvu z 19. júna 2017 a oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti z 20. júla 2017, ktorých doručenie žalovanej bolo nesporné (§ 151 ods. 1 CSP).

1.4. Prvoinštančný súd zdôraznil, že v čase výzvy (19. júna 2017) na úhradu sumy 261,98 eura bola žalovaná v omeškaní s úhradou viac než 3 splátok úveru (konkrétne s úhradou splátky splatnej 20. marca 2017 a nasledujúcich), preto v súlade so zákonom mohla banka zosplatniť úver pre splátku splatnú dňa 20. marca 2017, po uplynutí 3 mesiacov (20. júna 2017) v období do splatnosti najbližšej splátky, t. j. do 19. júla 2017, pričom sa tak stalo až listom z 20. júla 2017 v rozpore s § 565 veta druhá OZ. Z uvedeného dôvodu považoval vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru za neplatné pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 OZ. Súd prvej inštancie súčasne konštatoval, že ak ku dňu postúpenia pohľadávky (06. septembra 2018) neboli splnené predpoklady zosplatnenia úveru, banka nemohla postúpiť svoju pohľadávku z úveru v celosti inému subjektu pre nesplnenie podmienok podľa § 17 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. v spojení s § 525 ods. 2 OZ a § 92 ods. 8 zákona o bankách o postúpení pohľadávky, ktorá je splatná; a pokiaľ sa tak stalo, je zmluva o postúpení pohľadávok neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 OZ pre rozpor so zákonom. S poukazom na uvedené konajúci súd žalobu zamietol, nakoľko postúpenie pohľadávky z Tatra banka, a.s. na žalobkyňu ku ktorému došlo v rozpore so zákonom je neplatným právnym úkonom (§ 39 OZ), v dôsledku čoho

žalobkyňa postráda aktívnu vecnú legitímáciu v konaní. O trovách konania rozhodol v zmysle § 396 ods. 3 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 v spojení s čl. 4 ods. 1 CSP (a contrario).

2. Odvolací súd podrobne preskúmal rozhodujúce otázky a v zásade sa stotožnil s podstatnými skutkovými závermi, na ktorých súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil. Pozornosť upriamil na skutočnosť, že tak súd prvej inštancie ako aj žalobkyňa sa zhodli na tom, že k zosplatneniu došlo na základe nezaplatenej splátky splatnej dňa 20. marca 2017, s čím sa stotožnil aj odvolací súd, keďže posledná úhrada žalovanej bola vykonaná pred zosplatnením a bola započítaná na splátku splatnú 20. februára 2017. Odvolací súd upresnil, že dôvod, pre ktorý prvoinštančný súd rozhodol o tom, že nedošlo k platnému zosplatneniu pohľadávky nespočíval v nedodržaní postupu podľa § 53 ods. 9 OZ; ale povinnosť, ktorú postupca nesplnil, bola povinnosť, ktorú v § 565 druhá veta upravuje Občiansky zákonník tak, že veriteľ má právo žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, avšak toto právo môže použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Zastával názor, že banka mohla zosplatiť úver pre splátku splatnú dňa 20. marca 2017 po uplynutí troch mesiacov (teda od 20. júna 2017) a zároveň len v období do splatnosti najbližšej splátky, t. j. do 19. júla 2017. V tejto súvislosti upozornil, že pokiaľ by banka pristúpila k zosplatneniu neskôr, muselo by sa už jednať o zosplatnenie pre splátku nezaplatenú 20. apríla 2017 a nie pre splátku nezaplatenú 20. marca 2017, vo vzťahu ku ktorej bolo zosplatnenie vyhlásené. Z uvedeného potom odvolací súd vyvodil, že pokiaľ žalobkyňa ako dôkaz o spôsobe zosplatnenia predložila Oznámenie o vyhlásení splatnosti a výzvu na zaplatenie z 20. júla 2017, je zrejmé, že táto bola vystavená po dni 19. júla 2017, ktorý bol posledným dňom, kedy postupom podľa § 565 druhá veta OZ mohol veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky, keďže práve 19. júla 2017 bol posledný deň pred splatnosťou najbližšej nasledujúcej splátky (20.07.2017). Práve v tomto došlo k porušeniu postupu ustanoveného zákonom a práve vo vzťahu k tejto skutočnosti preto súd prvej inštancie považoval vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru za neplatné pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 OZ, konštatoval odvolací súd.

2.1. Odvolací súd aproboval záver, že pôvodný postupca neuplatnil nárok na zaplatenie celej pohľadávky do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, čo malo za následok, že neboli splnené predpoklady zosplatnenia úveru. Následne v zmysle § 17 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. v spojení s § 92 ods. 8 zákona o bankách nemohlo dôjsť ani k platnému postúpeniu pohľadávky, ktorá nebola voči spotrebiteľovi riadne zosplatnená a pokiaľ sa tak stalo, je v tomto zmysle zmluva o postúpení pohľadávok vo vzťahu k žalovanej neplatným právny úkon v zmysle § 39 OZ pre rozpor so zákonom. Následne je potom žalobkyňa ako postupník z uplatnenej pohľadávky subjektom, ktorému nesvedčí hmotné právo, pretože naňho neplatnou zmluvou o postúpení pohľadávky toto právo neprešlo. S tým je spojený nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v spore.

2.2. Odvolací súd poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa v odvolaní ani nerozporovala právne posúdenie súdu prvej inštancie o neuplatnení pohľadávky postupcu na zaplatenie celej pohľadávky do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, teda že nebola uplatnená do 19. júla 2017. Išlo pritom o primárny dôvod, pre ktorý bol nárok zamietnutý a voči tomuto právnomu posúdeniu potom žalobkyňa v odvolaní žiadne konkrétne odvolacie dôvody neuviedla. Odvolací súd vec zhodnotil tak, že na strane žalobkyne nebola daná aktívna vecná legitímácia a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 386 ods. 1 CSP pri aplikácii § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej, ktorá bola v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešná nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, keďže jej žiadne účelne vynaložené výdavky ako trovy v odvolacom konaní nevznikli.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanoveniami § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) CSP. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu - „či sa oprávnenie veriteľa podľa § 565 OZ in fine - t. j. oprávnenie veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky opätovne obnovuje neuhradením ďalších splátok úveru v prípade, ak sú podmienky podľa § 53 ods. 9 OZ naďalej zachované, t. j. dlžník (spotrebiteľ) je naďalej v omeškaní so splácaním svojho dlhu po dobu dlhšiu ako 3

mesiace a súčasne bol upozornený na možnosť uplatnenia práva podľa § 565 OZ, pričom jeho platobná disciplína sa napriek tomu neobnovila.“ Nestotožnila sa s argumentáciou odvolacieho súdu; mala za to, že oprávnenie veriteľa zosplatniť úver do splatnosti najbližšej splátky podľa § 565 OZ in fine sa obnovilo splatnosťou i ďalšej nezaplatenej splátky (t. j. splátky splatnej 20. apríla 2017, ktorá taktiež nebola uhradená ani len čiastočne). Keďže nedošlo k úhrade splátky splatnej dňa 20. 03. 2017, 20. 04. 2017, ani žiadnych nasledujúcich, oprávnenie veriteľa na zaplatenie celej pohľadávky podľa uvedeného ustanovenia sa obnovilo každou ďalšou nezaplatenou splátkou.

3.1. Poukázala na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o totožnej otázke; v rozhodnutí z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022 poskytol odlišné posúdenie otázky na obnovenie práva vyhlásiť predčasnú splatnosť, keď konštatoval: „Veriteľ má právo vyhlásiť predčasnú splatnosť dlhu deň po tom, keď sa niektorá splátka dostane do omeškania aspoň tri mesiace. (...) Napokon, toto právo sa mu zo zákona obnovuje pri každej ďalšej nezaplatenej splátke, ktorá sa dostane do omeškania viac ako tri mesiace a pri každej splátke je potrebné po troch mesiacoch a jednom dni omeškania začať počítať novú premlčaciu dobu na potenciálne zosplatnený dlh...“ Správnosť týchto interpretačných prístupov najvyššej súdnej inštalácie majú potvrdzovať aj rozhodnutia súdov nižšej inštalácie, napr. uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7CoCsp/14/2023: „Vychádzajúc z ustanovenia § 565 OZ je v prípade nepretržitého (permanentného) omeškania dlžníka možnosť zosplatniť úver „obnovená“ každou ďalšou nezaplatenou ročnou splátkou. Nemožno prisvedčiť záveru súdu prvej inštalácie o absolútnej neplatnosti úkonov právneho predchodcu žalobkyne pre neurčitost' podľa § 37 ods. 1 OZ z dôvodu neuvedenia skutočnosti, pre ktorú ročnú splátku sa úver zosplatňuje. Občiansky zákonník pre úkon uplatnenia práva podľa § 565 OZ a ani pre úkon upozornenia dlžníka podľa § 53 ods. 9 OZ žiadne osobitné obsahové náležitosti nestanovuje (...)“.

3.2. Dovolateľka zopakovala, že postupca využil svoje právo zosplatniť pohľadávku a podaním „Oznámenie o vyhlásení splatnosti a výzva na zaplatenie“ z 20. júla 2017 upozornil žalovanú, že si toto právo dňom doručenia aj uplatňuje a vyzval ju k úhrade pohľadávky. Postupca toto svoje právo využil v súlade s § 53 ods. 9 zák. OZ (t. j. po omeškaní s platením splátok po dobu troch mesiacov a po upozornení žalovaného na možné uplatnenie tohto práva v podaní z 19. júna 2017 označenom ako „Výzva pred mimoriadnou splatnosťou“, v ktorom bola žalovaná taktiež vyzvaná k dobrovoľnej úhrade omeškaných splátok) a zároveň v súlade s ustanovením § 565 OZ pre nesplnenie splátky, ktorá využitiu práva podľa ustanovenia § 565 OZ predchádzala. Záverom zduplikovala, že keďže postupca neporušil žiadnu zákonnú povinnosť, došlo k platnému postúpeniu pohľadávky; nedošlo k porušeniu žiadneho z ustanovení § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. a § 92 ods. 8 zákona o bankách a preto žalobkyňa v konaní disponuje aktívnou vecnou legitímáciou. Žiadala rozsudky súdov nižších inštalácií zrušiť a vec vrátiť prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne treba odmietnuť.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných

prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, sp. zn. 2Cdo/132/2013, sp. zn. 3Cdo/18/2013, sp. zn. 4Cdo/280/2013). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1Cdo/6/2014, sp. zn. 3Cdo/209/2015).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

10. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

13. Dovolateľka odklon odvolacieho súdu od uznesenia najvyššieho súdu z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022 založila na argumente, že oprávnenie veriteľa podľa § 565 OZ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky sa opätovne obnovuje neuhradením ďalších splátok úveru v prípade, ak sú podmienky podľa § 53 ods. 9 OZ naďalej zachované. S odkazom na rozhodnutia niektorých odvolacích súdov obsahovala tiež implicitný predpoklad, že uvedenie splátky pre ktorú došlo k zosplatneniu pohľadávky nie je obligatórnou náležitosťou, ktorú by stanovoval zákon.

14. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané

(nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

15. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu netvorí jediné relevantné rozhodnutie dovolacieho súdu o spornej právnej otázke (nepublikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), ktoré z povahy veci nemôže predstavovať otázku vyriešenú, teda takú otázku, o ktorej existuje ustálená rozhodovacia prax, pretože sa nejedná o tzv. judikát publikovaný v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, ani o prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu (porovnaj tiež nález Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 459/2022). Z týchto východísk možno rezumovať najmä to, že ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu netvorí jediné uznesenie dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 1Cdo/123/2022 z 30. januára 2024.

16. Uvedené platí o to viac, keď pre neprípustnosť dovolacích otázok v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/123/2022 najvyšší súd meritórne nastolenú otázku (na obnovenie práva vyhlásiť predčasnú splatnosť) ani neriešil. Podstatným jeho dovolacieho prieskumu bolo vyriešenie otázky, kedy začína plynúť premlčacia doba pri predčasne zosplatnenom úvere, ktorý má spotrebiteľský charakter, pretože od nej záviselo posúdenie, či žalobou uplatnený nárok žalobkyne je alebo nie je premlčaný (ods. 25 cit. rozhodnutia). Najvyšší súd v tomto uznesení názor o obnovení práva na vyhlásenie predčasného zosplatnenia úveru zo zákona pri každej ďalšej nezaplatenej splátke, s ktorou sa dlžník dostane do omeškania viac ako tri mesiace, vyslovil len ako sprievodný argument k prijatému záveru, že pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Obdobne aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. III. ÚS 157/2025 akcentoval, že: „(...) len na okraj a doplnkovo vyjadrené právne názory senátov najvyššieho súdu, ktoré hoci sú súčasťou odôvodnení rozhodnutí dovolacieho súdu, nemožno považovať za záväzné právne názory, keďže neboli dôvodom, bez vyriešenia ktorých by dané veci nebolo možné rozhodnúť.“

17. Dovolateľka dovolanie podané podľa § 421 CSP odôvodnila tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení, ktoré viedlo k zamietnutiu žaloby pre nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne v konaní; ide o otázku spadajúcu pod právne posúdenie veci.

18. Aktívnou vecnou legitimáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi i procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Súd žalobe môže vyhovieť len vtedy, ak žaluje osoba, ktorá je nositeľom hmotnoprávneho oprávnenia, pričom ak sa uvedené v konaní nepreukáže, súd žalobu zamietne so záverom o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobcu.

19. V zmysle judikátu najvyššieho súdu publikovaného pod č. R 6/2022 súd v sporoch s ochranou slabšej strany skúma vecnú legitimáciu z úradnej povinnosti (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021 sp. zn. 4Cdo/162/2020).

20. Vychádzajúc z dovolateľkou formulovanej právnej otázky, poznajúc vlastnú rozhodovaciu činnosť dovolací súd vo svetle najnovšej judikatúry uzatvára, že jadro riešenej problematiky súdmi nižších inštancií nemalo spočívať v otázke povoleného časového ohraňovania na vykonanie zosplatnenia úveru, ale v hľadaní odpovede, či dochádza k porušeniu § 37 ods. 1 a § 53 ods. 9 OZ, ak vo výzve - upozornení ako právnom úkone, absentuje uvedenie konkrétnej splátky, pre ktorú má dôjsť k zosplatneniu úveru, čo zároveň má za následok určenie takého úkonu za neplatný, resp. či sú v takom

pripade splnené podmienky v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 OZ pre mimoriadne vyhlásenie splatnosti úveru.

21. Účelom právnej úpravy v zmysle § 53 ods. 9 OZ je zamedziť „zosplatňovaniu“ záväzkov spotrebiteľov zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorých plnenie je dojednané v splátkach, z dôvodu len krátko trvajúceho omeškania spotrebiteľa so zaplatením splátky (len pár eur) a súčasne dať spotrebiteľovi ešte poslednú možnosť k splateniu dlžnej splátky predtým, ako dodávateľ využije svoje právo na zosplatnenie celého dlhu. K uvedenému však musí byť nepochybne spotrebiteľ informovaný, pre nezaplatenie ktorej splátky mu hrozí uplatnenie práva veriteľa podľa § 565 OZ. Ustanovenie § 53 ods. 9 OZ je potrebné vykladať v kontexte ustanovenia § 565 OZ, pričom výzva prezumovaná § 53 ods. 9 OZ je jednostranným právnym úkonom, ktorý z hľadiska jeho určitosti musí obligatórne obsahovať (identifikáciu) splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní, a ktorá zakladá dôvod na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru. Bez uvedenia tejto identifikácie nie je možné následne preskúmať splnenie podmienok na uplatnenie práva na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru a platnosť tohto úkonu. Je potrebné si uvedomiť, že sa nejedná iba o formálnu podmienku, ale sa jedná o notifikačnú povinnosť dodávateľa voči spotrebiteľovi, ktorá má umožniť spotrebiteľovi reálne sa „dozvedieť“ o hroziacom následku spočívajúcom vo vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, a „spôsobe“ ako tento následok odvrátiť.

22. Práve pomenovanie konkrétnej splátky je tou rozhodujúcou skutočnosťou, ktorá musí byť spotrebiteľovi určito vyjadrená, nakoľko uvedenie „iba“ výšky dlhu, s ktorým je spotrebiteľ v omeškaní, vykazuje podstatnú mieru abstrakcie a spotrebiteľ z takto vyjadreného údajá nemôže bez ďalšieho určiť, ktorá splátka môže v budúcnosti založiť, resp. zakladá, dôvodnosť predčasného zosplatnenia, resp. ktorú splátku považuje dodávateľ za splátku rozhodnú. Z uvedeného potom v konečnom dôsledku nie je objektívne vopred možné určiť, kedy si dodávateľ uplatní (resp. môže uplatniť) svoje právo pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru. Sumarizujúc uvedené možno konštatovať, že názor (aj) odvolacieho súdu, že „v tých prípadoch, kedy žalobca splátku, pre ktorú mohlo dôjsť k zosplatneniu v žalobe neoznačí, súd sám preskúmava, či proces zosplatnenia vo vzťahu k výzvam a oznámeniu o zosplatnení bol vykonaný vo vzťahu k určitej splátke. Súd je totiž povinný v rámci skutkového stavu ustáliť, vo vzťahu ku ktorej nezaplatenej splátke bol následne proces zosplatnenia realizovaný“ vychádza z nesprávnej premisy. Hodno zdôrazniť, že procesný súd nie je povinný ex offio skúmať dôvod oprávnenosti úkonov veriteľa podľa § 53 ods. 9 a § 565 OZ, keďže by mohlo dôjsť k dôvodom, na ktoré účastníci právneho vzťahu ani nepomysleli. Obdobne právny názor reflektuje aj relevantná odborná literatúra (Občiansky zákonník I. § 1 - 450 - Komentár od Števček M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedláčko, F., Tomašovič, M., a kol., z vydavateľstva C. H. Beck, Praha, 2015, strana 576 a nasl.).

23. Zákon prísne stanovuje kritéria, za akých podmienok môže dôjsť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne; aj keď vymedzenie konkrétnej splátky pre omeškanie dlžníka, s ktorou veriteľ zvažuje uplatnenie práva zosplatniť úver v upozornení (výzve) na zosplatnenie dlhu neukladá zákonné ustanovenie § 53 ods. 9 a § 565 OZ expressis verbis, ide o bezpodmienečnú náležitosť takejto výzvy. Požiadavka na také vymedzenie vyplýva z účelu predmetného upozornenia (výzvy), ktorým je informovať spotrebiteľa o tom, s ktorou splátkou je v omeškaní a zároveň pre omeškanie s ktorou splátkou veriteľ zvažuje uplatnenie práva predčasne zosplatniť úver/dlhu.

23.1. Žalobkyňa podaním z 19. júna 2017 označenom ako „Výzva pred mimoriadnou splatnosťou“ oznámila žalovanej, že k 17. júna 2017 eviduje voči nej pohľadávku v omeškaní vo výške 261,98 eura. Týmto podaním banka vyzvala žalovanú na úhradu špecifikovanej pohľadávky do 7 dní od doručenia tejto výzvy. Zároveň upozornila žalovanú, že v prípade, ak pohľadávku v omeškaní v stanovenom termíne neuhradí, banka pristúpi k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úverového produktu a žiadať úhradu celej nesplatennej pohľadávky naraz.

23.2. Z konštrukcie predmetnej výzvy je pritom zrejmé, že táto neobsahuje identifikáciu splátky, s ktorou bola žalovaná spotrebiteľka v omeškaní, a ktorá zakladá dôvod na vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru. Z uvedeného nie je vopred možné posúdiť, kedy si dodávateľ uplatní právo pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti a pôsobí vo vzťahu k spotrebiteľovi neurčito. Na tomto základe

dovolací súd vec zhodnotil tak, že „Výzvu pred mimoriadnou splatnosťou“ z 19. júna 2017 nemožno považovať za kvalifikovanú výzvu v zmysle požiadaviek § 53 ods. 9 OZ.

24. Účinnému zosplatneniu úveru zo strany postupcu teda zabránila neurčitosť výzvy z 19. júna 2017, ktorá tento jednostranný právny úkon veriteľa urobila neplatným; z tohto dôvodu nemožno vyhlásenie o mimoriadnej splatnosti úveru - označené ako „Oznámenie o vyhlásení splatnosti a výzva na zaplatenie“ z 20. júla 2017 považovať za platné a účinné. Vzhľadom na absenciu kvalifikovanej výzvy v zmysle § 53 ods. 9 OZ neboli splnené podmienky v zmysle § 53 ods. 9 a § 565 OZ pre mimoriadne vyhlásenie splatnosti úveru, čo malo za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky a s tým spojený nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne v spore. Pre určitosť právneho úkonu zosplatnenia úveru vôbec nepostačuje, ak údaj o tom, ktorá konkrétna splátka predčasnú (mimoriadnu) splatnosť vyvolala možno vyvodiť z ustanovenia § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ. Požiadavke určitosti zodpovedá konkrétnosť a jasnosť, a nie je úlohou spotrebiteľa (ani súdu) si tento podstatný údaj z niečoho alebo podľa niečoho vyvodzovať, či doslova po ňom pátrať.

25. Dovolací súd v kontexte doposiaľ uvedeného upriamuje pozornosť na skutočnosť, že na rozdiel od senátu 1C, iný senát najvyššieho súdu (6C) v uznesení z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022, po rozbere relevantných právnych ustanovení § 37 ods. 1 OZ, § 565 vety prvej OZ a § 53 ods. 9 OZ pri posudzovaní tu riešenej otázky dospel k záveru, že „(...) ak právo veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky môže zmluvný partner spotrebiteľa využiť najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky (kde inak špeciálna úprava z ustanovenia § 53 ods. 9 OZ spôsobuje v drvivej väčšine prípadov vrátane všetkých dojednaní o splátkach s mesačnou a kratšou frekvenciou nepoužiteľnosť všeobecnej úpravy z § 565 vety druhej OZ o možnosti použitia práva veriteľom najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky) a takému využitiu má (musí) predchádzať upozornenie spotrebiteľa na uplatnenie práva v lehote nie kratšej ako 15 dní; bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatnenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch v zákone ustanovených lehôt). Na právny úkon nekonkretizujúci splátku preto je dôvod nazerať ako na úkon zákon obchádzajúci (nakolko napriek nezakotveniu výslovnej zákonnej požiadavky na takúto náležitosť jej absencia spôsobuje nedodržanie účelu úpravy, ktorým je možnosť overenia si splnenia požiadaviek slúžiacich zvýšenej ochrane spotrebiteľa) a i nedostatočne určitý, v oboch prípadoch sankcionovaný neplatnosťou (či už podľa § 39 alebo § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka)“. Z týchto dôvodov senát najvyššieho súdu 6C argumenty dovolateľky na podporu jej tvrdenia o neexistencii žiadneho právneho podkladu pre vyžadovanie uvedenia konkretizácie splátky, pre ktorú má dôjsť k zosplatneniu (v žiadosti o jednorazové splatenie, resp. v upozornení na hodlané využitie práva tejto predchádzajúcom) nepovažoval za udržiateľné.

26. Posudzujúc právne účinky dovolania podľa stavu v čase jeho podania, dovolací súd konštatuje, že medzičasom Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na svojom zasadnutí konanom 04. júna 2025 prijalo uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022 ako judikát, publikovaný pod č. R 34/2025 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 3/2025, ktorého právna veta znie: „Bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatnenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch lehôt podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. októbra 2024). Právny úkon nekonkretizujúci splátku je preto nedostatočne určitý, sankcionovaný neplatnosťou (podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka)“.

27. So zreteľom na doposiaľ uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne, ktorým namietala nesprávne právne posúdenie vecí podľa § 421 ods. 1 písm. a) resp. b) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.